

Шапаренко К.А.

Комунальное заведение «Харьковская гуманитарно-педагогическая академия»
Харьковского областного совета

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РЕАЛИЗАЦИИ ПРИНЦИПА ДОСТУПНОСТИ СИСТЕМЫ ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ В УКРАИНЕ

Аннотация

В статье раскрываются проблемы развития дошкольного образования в образовательной системе Украины, дается краткая характеристика кризисного состояния системы дошкольного образования. Обоснованы основные категории: вариативность дошкольного образования и доступность дошкольного образования, которые находятся между собой в сложном и противоречивом диалектическом единстве. Рассматриваются вариативные формы обеспечения доступности дошкольного образования в Украине и основные способы предоставления качественного дошкольного образования. Определены интегральные характеристики которые должны обеспечить качество дошкольного образования в Украине.

Ключевые слова: образовательная система, вариативное образование, дошкольное образование, доступность дошкольного образования, качество дошкольного образования.

Shaparenko H.A.

Communal Establishment is the «Kharkiv Humanitarian-Pedagogical Academy»
of the Kharkiv Regional Soviet

PROBLEMS AND PROSPECTS OF REALIZATION OF PRINCIPLE OF AVAILABILITY OF SYSTEM OF PRESCHOOL EDUCATION ARE IN UKRAINE

Summary

The article covers problems of development of preschool education in the educational system Ukraine, the crisis state of the system of preschool education are briefly characterized. Basic categories are reasonable: variantness of preschool education and availability of preschool education, which are inter se in difficult and contradictory dialectical unity. The examines variative forms of accessibility to preschool education in Ukraine and the main ways of providing high – quality preschool education. Integral descriptions are certain which must provide quality of preschool education in Ukraine.

Keywords: educational system, variative education, preschool education, accessibility to preschool education, quality of preschool education,

УДК 378.147

ПРОФЕСІЙНА ІДЕНТИЧНІСТЬ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ СУДНОВОДІВ

Шерман М.І.

Херсонський державний університет

Безбах О.М.

Херсонська державна морська академія

На підставі узагальнення відомостей, наведених у фахових педагогічних виданнях, уточнено поняття «інформаційна культура майбутніх судноводів». Обґрунтовано її структуру у складі особистісно-мотиваційного, когнітивного, процесуально-операційного, комунікаційного та результативно-оцінного компонентів. Визначено зміст особистісно-мотиваційного компоненту. Здійснено порівняння змісту цього компоненту із змістовним наповненням поняття «професійна ідентичність». Виявлено вплив професійної ідентифікації та рівня сформованості професійної ідентичності на формування складових інформаційної культури майбутніх судноводів.

Ключові слова: інформаційна культура, майбутні судноводії, компоненти інформаційної культури, професійна ідентифікація, професійна ідентичність.

Постановка проблеми. Об'єктивною реальністю сучасного буття є становлення і розвиток інформаційного суспільства, інтенсивного обміну капіталом, ресурсами, фінансами та створення глобального ринку праці. Громадяни України, що претендують на робочі місця у транснаціональних компаніях, повинні демонструвати високий професіоналізм, готовність до іншомовної комунікації, мати достатньо високий рівень сформованості інформаційної культури, тобто, відповідати тим ви-

могам до рівня професійної підготовки, що формулює закордонний роботодавець.

В умовах інформаційного суспільства для успішної професійної діяльності судноводів стає необхідною складова професіоналізму, придатна для вирішення дуалістичної задачі – формування компоненту загальної культури громадянина інформаційного суспільства та компоненту професійної культури майбутнього судноводія, що здатний забезпечити виконання ним завдань професійної

інформаційної діяльності. Тобто, проблеми формування інформаційної культури майбутніх судноводів, визначення її структури, дослідження перебігу її формування та чинників впливу на її складові у процесі професійної підготовки в умовах морського ВНЗ є актуальними та своєчасними для вирішення достатньо важливого соціально-економічного завдання – підвищення конкурентоздатності та гарантованого легального працевлаштування випускників вітчизняних морських ВНЗ у закордонних морехідних компаніях з відповідною оплатою їх праці [2; 11].

Отже, маючи на меті визначення складових інформаційної культури майбутніх судноводів, показників та критеріїв їх сформованості, виявлення чинників впливу на процес ефективного формування цих складових, дослідження перебігу формування інформаційної культури курсанта морського ВНЗ, вважаємо доцільним модифікувати наведену у працях [2; 11] дефініцію інформаційної культури відповідно до специфічних умов професійної підготовки та майбутньої професійної діяльності судноводів, і надалі вважатимемо, що інформаційна культура майбутніх судноводів (ІКМС) є інтегративним особистісним утворенням, чинником і показником якості професійної підготовки майбутніх судноводів, її невід'ємним елементом, що утворює цілісну систему на основі стійкої мотивації, особистісних переконань, набутих знань, напрацьованих умінь і навичок, сформульованих уявлень щодо інформаційних потреб, здійснення професійної інформаційної діяльності та особистісної адаптації майбутнього судноводя в умовах глобального інформаційного суспільства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У контексті нашого дослідження ми проаналізували існуючі підходи до визначення складових інформаційної культури осіб, що опановують різні напрями професійної інженерної та педагогічної підготовки з урахуванням предметного поля їх майбутньої професійної діяльності.

У процесі розгляду інформаційної культури студентів коледжів технічного профілю О.Я. Романишиною [9, с. 129] встановлено, що до складу інформаційної культури входять такі компоненти: цільовий, змістовий; мотиваційно-вольовий; пізнавально-операційний; психофізіологічний; оцінювальний.

Досліджуючи питання співвідношення понять інформаційної культури та діяльності студента, Л. С. Шмакова та С.Д.Белкіна [3; 4; 12] оперують терміном «інформаційно-технологічна культура діяльності студента», під яким розуміють певний рівень володіння інформаційними технологіями, що характеризується інформаційною, технологічною і культурологічною складовими і набуття якого повинне забезпечити здійснення інформаційної діяльності студента.

Разом з тим, здійснюючи порівняльний аналіз різних бачень трактування поняття «інформаційна культура», А.М. Коломієць зазначає [6, с. 11], що до її структури науковці відносять когнітивний (знання і уявлення про нову інформаційну картину світу в гіпотезах і теоріях), операційно-змістовий (практичні уміння і навички, пов'язані з одержанням, зберіганням, передаванням і обробкою інформації), комунікативний (принципи і правила поведінки особистості в інформаційних і комунікаційних системах) і ціннісно-рефлексивний (життєві установки, оцінки і ставлення до інформаційної галузі) компоненти.

Наведені погляди науковців, які системно досліджували проблему формування інформаційної культури різних категорій осіб, що навчаються, свідчать про те, що у кожній з пропонуєваних ними струк-

тур інформаційної культури наявний компонент, що відповідає за особистісне сприйняття професійної інформаційної підготовки як цінності та мотивацію особистості студента щодо професійного зростання.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. У процесі аналізу фахових джерел нами не виявлено комплексних досліджень, присвячених формуванню професійної інформаційної культури майбутніх судноводів та вивчення чинників впливу на ефективність цього процесу.

Мета статті. Головною метою нашого дослідження є визначення структури інформаційної культури майбутніх судноводів, змісту її особистісно-мотиваційної складової та ролі професійної ідентичності як чинника впливу на ефективність формування інформаційної культури курсантів морських ВНЗ. Поставлена мета може бути досягнута за умови реалізації наступних завдань: на основі критичного аналізу фахових джерел визначити структуру інформаційної культури майбутніх судноводів; схарактеризувати зміст особистісно-мотиваційного компоненту інформаційної культури майбутніх судноводів; проаналізувати потенційний вплив професійної ідентичності на сформованість складових інформаційної культури майбутніх судноводів.

Виклад основного матеріалу. Визначаючи склад інформаційної культури майбутніх судноводів, необхідно враховувати середовище та умови, в яких відбувається їх професійна діяльність, засоби, методи, технології її здійснення, професійні та особистісні характеристики моряка (професіограми), що є запорукою його успішної професійної діяльності та сталого зростання професіоналізму.

Досліджуючи питання професійного становлення моряків у системі освітнього процесу, В.М. Онищук [5, с. 69] прийшов до висновку, що професійно важливі якості моряка поділяються на три основні блоки: професійно-ділові, особистісні та міжособистісно-комунікативні якості. Враховуючи науковий доробок автора та його переконливу аргументацію щодо наведеної класифікації професійно важливих якостей моряка, ми маємо можливість визначити інформаційну культуру майбутніх судноводів як систему, що складається з особистісно-мотиваційного, когнітивного, процесуально-операційного, комунікаційного та результативно-оцінного компонентів, об'єднаних єдиною метою функціонування – забезпечення постійної, цілеспрямованої, високоефективної самостійної діяльності щодо задоволення особистісних і професійних інформаційних потреб та досягнення гармонії з інформаційним суспільством.

Розглянемо більш детально особистісно-мотиваційний компонент інформаційної культури майбутніх судноводів. Будь-яка діяльність, і, в першу чергу, професійна, не може бути успішною без сталого достатньо високого рівня мотивації. У цьому зв'язку набуває вирішального значення формування у курсантів морських ВНЗ свідомого ставлення та інтересу, зацікавленості до майбутньої професії. Свідоме ставлення та інтерес до обраної професії у майбутніх судноводів полягають у прагненні до постійної актуалізації знань у сфері професійної діяльності, занять особистісною та професійною інформаційною діяльністю, опрацюванні різноманітних джерел інформації, створенні власних інформаційних ресурсів, готовності здійснювати інформаційну взаємодію між членами поліетнічного, мультикультурного та багатоконфесіонального екіпажу, представниками судноплавних компаній, портових, навігаційних, митних та прикордонних служб, уміння презентувати власні інформаційні ресурси, вміння коректно вести дискусію.

Особливе місце у цьому компоненті займає стійкий і постійний інтерес до сучасних професійно-орієнтованих засобів інформаційно-комунікаційних технологій, професійна мобільність, здатність до швидкої адаптації до здійснення професійної інформаційної діяльності в умовах інформаційного суспільства.

Таким чином, особистісно-мотиваційний компонент інформаційної культури майбутніх судноводіїв є ланкою, через яку інформаційна культура інтегрується в єдине ціле з професійною культурою майбутнього судноводія як її невід'ємна складова в умовах розвитку глобального інформаційного суспільства, а отже, не може формуватися поза процесом професійної підготовки курсантів морського ВНЗ. Інакше кажучи, особистісно-мотиваційний компонент забезпечує усвідомлення майбутніми судноводіями суспільної і особистісної значущості обраної професії, розвиток сталого інтересу до навчання, тобто, є підвалиною інформаційної складової професіоналізму випускника.

Виходячи із обраної структури інформаційної культури майбутніх судноводіїв та детального висвітлення її особистісно-мотиваційного компоненту, слід зосередити увагу на виявленні чинників впливу на формування цієї складової у процесі професійної підготовки курсантів. Зокрема, відповідно до завдань дослідження, ми повинні проаналізувати вплив професійної ідентичності на успішність формування інформаційної культури майбутніх судноводіїв.

У психолого-педагогічних дослідженнях проблема професійної ідентифікації як процесу формування професійної ідентичності не є новою і висвітлена у низці праць вітчизняних та зарубіжних авторів. Ґрунтовний огляд та порівняльний аналіз існуючих точок зору на порушену проблему наведені у праці Ю.В. Орешета [8, с. 104-112]. Умовно дослідником виділені дві групи напрямів розгляду понять «ідентифікація», «професійна ідентифікація», «професійна ідентичність».

Розглядаючи першу групу, автор серед інших наводить виділені А. Карповим [5, с. 46] основні підходи щодо визначення терміну «ідентифікація». На його думку, базою першого підходу є уособлення індивідом себе як іншої людини, що стимулює засвоєння ним особистісного змісту цієї людини. Другий підхід має наріжним каменем розуміння людиною власної приналежності до певної професійної спільноти та сприйняття як власних тих цінностей і норм, що притаманні обраній спільноті. Третій підхід фактично є ознакою однорідності групи, здатністю до об'єктивної самооцінки групи своїх досягнень у спільній діяльності [5; 8].

У дослідженні І.В. Соколової [10, с. 43] виконано теоретичне опрацювання і узагальнення поглядів науковців щодо формування професійної ідентичності у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців у вищому навчальному закладі. Автор доводить, що професійна ідентичність поступово формується через професійну ідентифікацію, що проявляється у наявності професійно-диференційованих ознак.

Подібні погляди поділяє К. Абульханова-Славська, акцентуючи увагу на наступних чотирьох основних типах професійної ідентифікації: ідентифікація, в основі якої є прагнення особистості досягти високого рівня матеріального достатку, професійного просування у престижній професійній діяльності; ідентифікація себе з суспільною діяльністю дає такий тип професійного самовизначення, що пов'язаний із професійними перспективами в будь-якій діяльності; ідентифікація, в основі якої

ставлення до себе як до носія певних здібностей, орієнтир особистості на максимальний прояв і на професійний розвиток у професії; ідентифікація людини, що володіє багатьма здібностями й орієнтується на творчу діяльність [1, с. 145-146].

Особливу увагу у контексті нашого дослідження ми звернули на наукові результати щодо виявлення зв'язку професійної ідентичності з професіоналізацією індивіда, наведені у праці М. Аргайла [13]. Важко не погодитись з дослідником, який вважає, що професіоналізація є складним процесом, компонентами якого виступають професійний тренінг, засвоєння стандартів і вимог до виконання діяльності, розуміння норм поведінки та взаємодія в межах професійних груп, засвоєння точних професійних стандартів, оцінювання рівня свого володіння професією. Ідентичність у цьому підході є подібною, але не тотожною характеристикою професійного статусу і результатом довготривалого професійного становлення [8; 13].

Друга група напрямів розгляду становлення особистості у професії зосереджує увагу на соціальному аспекті розвитку професійної ідентичності як чинника становлення професіонала. Нам імпонує точка зору Р. Фінчмана і П. Родеса [14], які у своїй спільній праці відстоюють думку про те, що професійна ідентичність фактично є співвідношенням індивідуальних особливостей людини і соціальних дій у процесі професіоналізації. Отже, ґрунтуючись на запропонованому у [14] підході, можна вважати, що професійна ідентичність є інтегративним особистісним утворенням, що ґрунтується на знаннях про особливості своєї професійної групи й усвідомленні себе її членом, оцінці всієї групи і відношенні до членства в ній, прийнятті або відкиданні своєї групи.

Порівнюючи змістове наповнення особистісно-мотиваційного компоненту інформаційної культури майбутніх судноводіїв та професійної ідентичності у трактовці Р. Фінчмана і П. Родеса [14], ми можемо обґрунтовано вважати, що професійна ідентифікація як процес та професійна ідентичність як результат є чинником впливу на ефективність формування особистісно-мотиваційного компоненту інформаційної культури майбутніх судноводіїв.

Свідченням успішності професійної ідентифікації майбутніх судноводіїв у процесі їх професійної підготовки є поступове засвоєння та виявлення у процесі морської виробничої практики, тренінгів, спілкування з викладачами, представниками судових екіпажів та портів елементів професійної діяльності, професійної праці на посаді відповідно до функціональних обов'язків та вимог, що висуваються професійною культурою, етикою та роботодавцем. Чим вищі показники професійності праці моряка, тим більше підстав для висновку про сформованість професійної ідентичності випускника морського ВНЗ.

Висновки і пропозиції. Теоретичні узагальнення відомостей, наведених у фахових джерелах, та результати власних досліджень стосовно проблеми формування інформаційної культури майбутніх судноводіїв дозволили сформулювати наступні висновки: 1) Інформаційна культура майбутніх судноводіїв є системою, що складається з особистісно-мотиваційного, когнітивного, процесуально-операційного, комунікаційного та результативно-оцінного компонентів, об'єднаних єдиною метою функціонування – забезпечення постійної, цілеспрямованої, високоефективної самостійної діяльності щодо задоволення особистісних і професійних інформаційних потреб та досягнення гармонії з

інформаційним суспільством. 2) Особистісно-мотиваційний компонент забезпечує усвідомлення майбутніми судноводіями суспільної і особистісної значущості обраної професії, розвиток сталою інтересу до навчання і є підвалиною інформаційної складової професіоналізму випускника, що відображається у його змісті. 3) Професійна ідентифікація як процес та професійна ідентичність як її результат є чинником впливу на ефективність формування інформаційної культури майбутніх судноводіїв, що реалізується її особистісно-мотиваційним компонентом.

Формування інформаційної культури майбутніх судноводіїв в умовах морського ВНЗ потребує визначення змісту когнітивного, процесуально-операційного, комунікаційного та результативно-оцінного компонентів інформаційної культури, обрання критеріїв та показників рівнів їх сформованості, розробки методики та технології діагностування стану сформованості складових інформаційної культури з урахуванням процесу професійної ідентифікації курсанта оцінювання результату – сформованості професійної ідентичності майбутніх судноводіїв.

Список літератури:

1. Абульханова-Славская К. А. Стратегия жизни / К. А. Абульханова-Славская. – М.: Мысль, 1991. – 299 с.
2. Безбах О. М. Проблеми професійної підготовки майбутніх інженерів-судноводіїв в умовах інформаційного суспільства / Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології / Збірник наукових праць Херсонського національного технічного університету. – Вип. 1(10). – Херсон, 2014. – С. 49-52.
3. Белкіна С. Д. Формування інформаційно-технологічної культури студентів інженерно-технічних спеціальностей в процесі викладання фундаментальних, гуманітарних фахових і природничих наук / С. Д. Белкіна // Вісн. Луган. нац. пед. ун-ту ім. Тараса Шевченка. – 2007. – № 3: Пед. науки. – С. 7–12.
4. Белкіна С. Д. Професійна діяльність інженера в умовах інформатизації / С. Д. Белкіна // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки. – 2009. – № 5(168). – Частина I. – С. 22-29.
5. Карпов А. В. Рефлексивность как психическое свойство и методика ее диагностики / А. В. Карпов // Психологический журнал. – 2003. – Т. 24. – № 5. – С. 45–47.
6. Коломієць А. М. Теоретичні та методичні основи формування інформаційної культури майбутнього вчителя початкових класів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / А. М. Коломієць. – К., 2008. – 70 с.
7. Онищук В. М. Професійне становлення моряків в системі освітнього процесу / Онищук В. М. // Соціально-економічні, соціально-педагогічні та соціально-психологічні проблеми морської освіти: матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф. (Керч, 14-16 черв. 2012 р.) / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, М-во агропром. політики і продовольства України, Держ. агентство риб. госп-ва України, Керч. держ. мор. технолог. ун-т, Каф. соціол. наук і соц. роботи, Соціол. асоц. України. – Керч; Мелітополь: Колор Принт, 2012. – С. 66-71.
8. Орешета Ю. В. «Ідентифікація» та «професійна ідентифікація»: теоретична інтерпретація понять / Ю.В. Орешета / Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики, 2013, вип. 58, с. 104-112.
9. Романишина О. Я. Формування інформаційної культури студентів технічних коледжів: результати дослідження // Науковий вісник Чернівецького університету. Серія: педагогіка і психологія. – Чернівці: Рута, 2006. – Вип. 38. – С. 126-132.
10. Соколова І. В. Професійна ідентифікація майбутнього вчителя / І. В. Соколова // Професійна підготовка майбутніх фахівців. – 2012. – Ч. 4. – С. 40–46.
11. Шерман М. І., Безбах О. М. Інформаційна культура майбутніх інженерів-судноводіїв як психолого-педагогічний феномен / Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології / Збірник наукових праць Херсонського національного технічного університету. – Вип. 1(10). – Херсон, 2014. – С. 190-193.
12. Шмакова Л. Е. Результаты исследования формирования информационно-технологической культуры студентов-гуманитариев / Л. Е. Шмакова // Информационные недр Кузбасса-2006: материалы V Всерос. науч.-практ. конф. (Кемерово, февраль 2006 г.). – Кемерово: КемГУ, 2006. – С. 202-208.
13. Argyle M. The social psychology of work / M. Argyle. – L.: Allen Lane, 1972. – 291 p.
14. Fincham R. The individual, work, and organization: Behavioral studies for business and management / R. Fincham, P. Rhodes. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.waterstonesmarketplace.com/Principles-of-Organizational-Behaviour-Robin-Fincham/book/5340765?qcond=6&matches=11&qsort=p>

Шерман М.І.

Херсонский государственный университет

Безбах О.М.

Херсонская государственная морская академия

ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ ИДЕНТИЧНОСТЬ КАК ФАКТОР ФОРМИРОВАНИЯ ИНФОРМАЦИОННОЙ КУЛЬТУРЫ БУДУЩИХ СУДОВОДИТЕЛЕЙ

Аннотация

На основании обобщения сведений, приведенных в специализированных педагогических изданиях, уточнено понятие «информационная культура будущих судоводителей». Обоснована ее структура в составе личностно-мотивационного, когнитивного, процессуально-операционного, коммуникативного и результативно-оценочного компонентов. Определено содержание личностно-мотивационного компонента. Осуществлено сравнение содержания этого компонента с содержательным наполнением понятия «профессиональная идентичность». Выявлено влияние профессиональной идентификации и уровня сформированности профессиональной идентичности на формирование составляющих информационной культуры будущих судоводителей.

Ключевые слова: информационная культура, будущие судоводители, компоненты информационной культуры, профессиональная идентификация, профессиональная идентичность.

Sherman M.I.
Kherson State University
Bezbah O.M.
Kherson State Marine Academy

PROFESSIONAL IDENTITY HOW FACTOR OF FORMING OF INFORMATIVE CULTURE OF FUTURE NAVIGATORS

Summary

On the basis of summarizing the information in specialized pedagogical editions, clarified the concept of «information culture of future navigators». Justified its structure as part of personality-motivational, cognitive, procedural and operational, communicative and result-evaluation components. The content of personality-motivational component. Carried out a comparison of the content of this component with the content for the «professional identity». The influence of professional identity and the level of formation of professional identity formation components of the information culture of the future navigators.

Keywords: informative culture, future navigators, components of informative culture, professional authentication, professional identity.

УДК 81'246.2 (71)

ІСТОРИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ БІЛІНГВІЗМУ В КАНАДІ

Шийка Ю.І.

Національний університет «Львівська політехніка»

Здійснено аналіз історичних передумов розвитку білінгвізму в Канаді. Період дослідження – XVI–XX ст. Вивчено та проаналізовано наукову літературу, присвячену висвітленню проблеми зародження та розвитку білінгвізму в Канаді за даний проміжок часу. Встановлено, що білінгвізм у Канаді набув поширення через колонізацію земель двома країнами – Великобританією та Францією, тож через низку соціальних та економічних чинників виникла необхідність у володінні двома мовами. У статті висвітлено основні етапи розвитку білінгвізму, а також політичні, економічні та соціальні чинники, які мали великий вплив на поширення двомовності.

Ключові слова: поселення, корінні племена, іммігранти, етнічна асиміляція, колоністи, офіційна мова.

Постановка проблеми. Мова одночасно служить символом та середовищем національної культури. Мовне питання Канади є набагато складнішим, ніж просто вибір однієї чи кількох мов, якими послуговуються при спілкуванні. Воно стосується того, яка з культур існуватиме, а яка приречена на занепад. Це питання однаково важливе для старшого покоління канадців та для новоприбулих іммігрантів. Частина мешканців країни переконана, що повинна існувати єдина Канада, а це поняття передбачає і єдину мову. Однак до уваги не приймається той факт, що в країні мешкають іншомовні громадяни, і їхня мова має право на подальше існування. Поняття Канади як білінгвальної країни не є новим концептом у канадській політиці; його можна прослідкувати ще з часів європейської колонізації Канади. Проаналізуємо історію зародження та розвитку білінгвізму в Канаді.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Передумови, зародження та розвиток білінгвізму в Канаді є предметом досліджень низки науковців, а саме Ч. Боберга, М. Гайнса, М. Конрад, Д. Престона, Г. Варріка, Д. Едвардс, М. Брука тощо.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Проте, незважаючи на велику кількість досліджень присвячених темі виявленню історичних передумов розвитку білінгвізму в Канаді, вивчення наукових джерел та останніх досліджень дало змогу виявити об'єктивну потребу аналізу і систематизації історичних передумов зародження і розвитку білінгвізму в Канаді.

Мета статті. Мета нашого дослідження – здійснити аналіз наукової літератури, присвяченої висвітленню проблеми зародження та розвитку білінгвізму у Канаді впродовж XVI–XX ст.

Виклад основного матеріалу. Хоча першими основними європейськими поселеннями в Канаді прийнято вважати французькі, однак історію колонізації території, яку ми сьогодні називаємо Канадою, фактично розпочали вікінги. Давньоісландські саги розповідають про скандинавські морські подорожі до Північної Америки наприкінці X століття. Згідно з цими даними Л. Еріксон (L. Eiriksson) став першим європейцем, який ступив на північноамериканську землю [1]. Перед прибуттям європейських колоністів на землі Північної Америки на початку XVI століття, населення Європи становило близько 100 мільйонів, а населення Америки – 15 мільйонів. Корінні жителі Америки розмовляли мовами неспорідненими із жодною з європейських мов і часто неспорідненими між собою. У північній третині материка Північна Америка, де розташована Канада, існувало близько 60 різних мов, які належали до кількох мовних сімей [5].

Переселення французів до Канади, та й загалом до Північної Америки, розпочалось близько 500 років тому з першої подорожі Ж. Карт'є (J. Cartier), бретонського моряка, якому король Франциск I доручив пошуки нових земель для колоній. Найперші британські експедиції до Канади організував король Генріх VII, який доручив венеційському мореплавцю Дж. Каботу (J. Cabot) дослідити Північну Америку. Дж. Кабот відкрив східний берег Канади